

Windows 8

Mappa-, állomány- és lemezkezelés

Dr. Pétery Kristóf

Merca**tor**
Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Szerkesztő: Pétery István
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 978-963-365-056-1

© Dr. Pétery Kristóf PhD, 2014
© Mercator Stúdió, 2014

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
T/F: 06-26-301-549
06-30-30-59-489

TARTALOM

TARTALOM	3
ELŐSZÓ	5
A Fájlkezelő	8
A Fájlkezelő indítása	9
A Fájlkezelő ablak	13
A Fájlkezelő nézetei	16
A Fájlkezelő testre szabása	22
A Fájlkezelő vezérlése egérrel	27
A Fájlkezelő vezérlése billentyűzettel	30
Fájltulajdonságok megtekintése	30
Állományok jellemzői	31
Fájlok kiválasztása	41
Fájlok csoportosítása	41
Fájlok szűrése	42
Állományok gyors megtekintése	44
Csatlakozás hálózati meghajtóhoz	50
Hálózati kapcsolat megszüntetése	53
Mappák és fájlok keresése	53
Mappák és fájlok másolása és mozgatása	62
Mappák és fájlok átnevezése	64
Mappák és fájlok létrehozása	64
Mappák és fájlok törlése	64
Tulajdonjog átvétele	66
Mappák megosztása másokkal	68
Gyors elérés mappához	75
Könyvtárak	76
Dokumentumok, képek kezelése	77
CD, DVD, Blu-ray lemez írása	78
A Lomtár kezelése	83

Mobil felhasználók támogatása	86
Kapcsolat nélküli fájlok	86
Munka kapcsolat nélküli módban	90
Kedvencek kezelése	90
Képek kezelése	93
A Fájlkezelő lemezkezelése	94
A Fájl menü parancsai	95
Lemezkezelési rendszerezők	96
A Windows 8 fájlrendszerei	99
FAT állományrendszer	99
FAT32 állományrendszer	100
NTFS állományrendszer	101
exFAT állományrendszer	102
CDFS állományrendszer	102
EFS állományrendszer	102
ReFS fájlrendszer	104
Lemezkarbantartás	104
Lemezellenőrzés	110
Töredezettség-mentesítés	111
Kötetek kialakítása és lemezformázás	113
Biztonsági beállítások	120
Kvótakezelés	121
CD- és DVD-ROM beállítások	123

ELŐSZÓ

Az adatokat, információkat, dokumentumokat, – melyek lehetnek akár szöveges vagy kép, hang, digitalizált videó anyagok – állományokban, azaz fájlokban, a háttértárolókon tároljuk. A fájlok egyfajta logikai csoportosítását teszik lehetővé a mappák. A Windows telepítésekor már sok mappát hoz létre, de saját anyagaink számára is mappákat készítünk. A mappák egyedi névvel rendelkező gyűjtőhelyek a háttértárolókon. A mapparendszer kialakításakor célszerű a használatnak megfelelő logikus hierarchiát kialakítani. A legtöbb feladat valamilyen módon a fájlhoz és mappákhoz kapcsolódik. Ezek a feladatok három csoportba oszthatók:

- *Az állományok és mappák kezelése*

A fájlokkal és mappákkal végezhető egyszerűbb műveletek, mint mappa vagy fájl létrehozása, törlése, másolása vagy áthelyezése, illetve összetettebb feladatok, például fájl vagy mappa tulajdonságainak megváltoztatása, hálózaton keresztül elért, megosztott mappa kezelése és mappák megosztása, a lemezeken tárolt mappák, fájlok rendezése.

- *Fájlok és mappák keresése*

Fájl és mappa keresésekor a keresést a szűrőfeltételek megadásával végezzük. A szűrőfeltételek további feltételek – például dátum, típus, fájl méret vagy kis- és nagybetűk megkülönböztetése – megadásával szűkíthetők. A keresés bővíthető helyettesítő karakterek használatával, szabad szöveges vagy szabályos kifejezések megadásával is.

- *Mappák és fájlok biztonsági beállításai*

A Rendszergazdák csoport tagjai számára a Windows 8 széleskörű biztonsági lehetőségeket nyújt, például a felhasználói és csoportfiókok, a csoportházirend, a megosztott mappák és nyomtatók engedélyei beállításával. A fájlok és mappák biztonságossá tehetők a naplózás és a felhasználói jogok használatával. NTFS fájlrendszer esetén fájl- és mappaengedélyek adhatók ki, a mappák és fájlok titkosíthatók.

A könyv rengeteg illusztrációt tartalmaz. Lehet, hogy ez „illetlen” dolog egy e-book esetében, ahol a fájlméret ezzel járó növekedése megnehezíti a könyv terjesztését, forgalmazását, azaz nehezkessé teszi a letöltést az internetről. A „túlillusztráltságra” azonban elfogadható magyarázatot ad, hogy amíg a Windows 8 magyar nyelvű változata mellett elkészítjük az angol nyelvű változatot használók számára szolgáló ismertetést, használható anyagot akartunk adni a magyartól eltérő nyelvi változatok felhasználói kezébe is. A különféle lokalizált változatok képernyőképei ugyanis egymás ikertestvérei, így a magyar nyelvű képernyők üzenetei hasznosan értelmezhetők a más nyelvi változatok magyar nyelvű felhasználói számára is.

A könyv terjedelmének így is határt szab a megengedhető állományméret. Ezért a fontosabb fejezeteket önálló kötetekben, több helyen kiegészítve jelentjük meg. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy így a felhasználónak elegendő csak a számára érdekes állományokat letölteni. Az első kötetben a rendszer alapjaival és újdonságaival, a második kötetben a Windows 8 rendszer alkalmazásához kapcsolódó legfontosabb és leggyakoribb parancsokkal, harmadik kötetben a rendszer testre szabásával, a jelen, negyedik kötetben a mappák, állományok és lemezek kezelésével foglalkozunk. Az ötödik kötetben a hálózati kapcsolatokkal, diagnosztikával és hibaelhárítással, a hatodik kötetben az operációs rendszer kelleivel foglalkozunk. Ezekon kívül kiadtunk egy hetedik kötetet is, amely példák, feladatok segítségével vezeti be az olvasót a Windows 8 használatába. E kötet címe: Windows 8, 100 leckében.

A Windows 8 gyökeresen átalakított felhasználói felülettel jelentkezett. Ezt a felületet főként a táblaszámítógépek használói által támasztott igényekre dolgozták ki. Emiatt a hagyományos, asztali számítógépek alkalmazói körében nemigen terjedt el (legalábbis nem az elvárt mértékben), annak ellenére, hogy közben a sokáig igen népszerű Windows XP támogatása is megszűnt, tehát lépni kell. Sokan inkább a Windows 7-re váltottak, mások kívárnak. Mígint mások már a Windows 8-hoz telepítettek harmadik fél által fejlesztett kiegészítőket, amelyekkel a Windows 7-ben, illetve korábbi-ról megszokott környezetet – egészben vagy részben – állíthatták vissza. A Windows 8-cal szembeni ellenérzést keltő egyik újdonság éppen a korábbi Start menüvel szakítás volt. Pedig ez még a Win-

dows 8 eszközeivel is, egyszerűen, egy-két lépésben orvosolható. A tálca testre szabásával beállíthatjuk ugyanis, hogy onnan egyszerűen elérhető legyen az *Asztal* vagy más, például a *Programok* mappa elemei. A másik ellenérzést keltő egyik újdonság, hogy ebben az operációs rendszerben – megint csak a táblagépek felhasználói szempontjai alapján – eredetileg megszüntették az ablakok kereteit, az előtérbe pedig csak egyetlen alkalmazást lehetett helyezni. A kilépés is nehézkesen működött.

Megjegyezzük, hogy a táblagépekhez ez a használati mód és az új (először *Metró* majd *Modern* nevű), csempés felhasználói felület, az új gombsáv (*Charms Bar*), amely a kereséseket gyorsítja fel, tökéletesen megfelelt.

Időközben megjelent a Windows 8.1 operációs rendszer változat, amelyben részben kiküszöbölték a korábbi hiányosságokat. Részben visszatért a Start menü, igaz más tartalommal, mint a Windows 7-ben, egyszerűsítették a kilépést, már két alkalmazás közt is megoszthatjuk a képernyőt. A hírek szerint már nem sokáig kell várnunk, megjelenik a Windows 10-es verzió is, amelyben az ígéretek alapján egyesítik a Windows 7 és 8 előnyeit. Ezt akkora újdonságnak tartják a fejlesztők, hogy a jelenlegi tervek szerint egyszerűen kihagyják a 9. verziószámot... A fejlesztői szándék szerint ez a tervezett operációs rendszer egyaránt futhat majd különféle „okos” eszközökön (órán, telefonon), hordozható és asztali számítógépeken egyaránt.

Jelen kötetünkben a Windows 8.1 verziót vettük alapul. Az illusztrációk az operációs rendszer magyar nyelvű változatából származnak. Az itt leírtak megértéséhez és alkalmazásához különösebb számítástechnikai ismeretekre nincs szükség, elegendő a Windows operációs rendszer valamelyik korábbi verziójának alapfokú ismerete.

Végezetül: bár könyvünk készítése során a megfelelő gondossággal igyekeztünk eljárni, ez minden bizonnyal nem óvott meg a tévedésektől. Kérem, fogadják megértéssel hibáimat.

Szentendre, 2014. október

Köszönettel

a szerző.

A Fájlkézelő

A fájlok, magyarosabban állományok olyan objektumok, amelyek információ, szöveg, kép, hang, videó felvétel tárolására szolgálnak. Egyes, úgynevezett multimédiás fájlokban ezeknek akár mindegyike előfordulhat. Fájlokban jelennek meg az operációs rendszer, vagy más alkalmazások programjai, fájlokban tároljuk az adatbázisok tartalmát, a keresést meggyorsító indexeket stb. A fájl típusa felismerhető a fájlnev kiterjesztéséből, amely a fájlnevben az utolsó pontot követő rész. Ezt sokszor elrejtik, de a fájl tulajdonságlapján is megjelenik. Ugyancsak azonosíthatók a fájlok a hozzájuk (típusukhoz) rendelt képekkel, ikonokkal. Ezek az ikonok megjelennek a Windows asztalon, illetve a Fájlkézelő alkalmazásban, amelynek korábbi neve Windows Intéző volt. Néhány példa látszik az 1. ábrán.

1. ábra

Ezek az ikonok bizonyos (kis ikonok) méret felett megjelenítik a tartalmat is, ahogyan az az ábrán látszik. Ez segít a fájlok kiválasztásában. Ebben a másik segítséget a fájl neve nyújtja. Lényeges, hogy a fájlokat vagy „készen” kapjuk, vagyis az operációs rendszerrel, illetve más alkalmazás telepítésével jön létre a számítógép háttértárolóján, vagyis a merevlemezen, de a gépen tárolt programok használatával, vagy a fájl másolásával mi is létrehozhatunk ilyen fájlokat. A fájlokat a mappákban tároljuk, hogy könnyebben megtaláljuk őket. Néhány napos géphasználat után is már több tízezer fájl található egy gép háttértárolóján, képtelenség lenne ezeket áttekinteni, rendszerezni, rendezni, menteni és más műveleteket végezni velük, ha nem csoportosítanánk, rendeznénk tárolókba. Ilyen tároló

a mappa. Fontos, hogy egy mappába csak egyedi nevű (beleértve a fájlnev kiterjesztését is) fájlok kerülhetnek.

A könyvtárak a Windows 7 rendszerrel kerültek elő. Ezek a mappák és fájlok hivatkozásaiból álló gyűjtemények, amelyek hivatkozott tartalma bárhol lehet a számítógépen, külső merevlemezen vagy hálózaton keresztül elérhető helyen. A könyvtárak kezelésére később visszatérünk.

Fontos még tudnunk azt is, hogy ezek a tároló helyek alapállapotban csak a rendszergazdák, illetve a tároló helyet, mappát, könyvtárat létrehozó („tulajdonos”) felhasználó számára láthatók. Ha akár ugyanazon gépen, illetve a hálózaton keresztül bejelentkező más felhasználók számára is elérhetővé szeretnénk tenni a tartalmat, akkor azt meg kell osztani az arra jogosult felhasználókkal (a többiek számára továbbra is elérhetetlen marad a tartalom).

A Fájlkészlő segítségével végezhetjük el a legalapvetőbb lemez-, könyvtár- és állománykezelési műveleteket. Ezzel az alkalmazással formázhatjuk, másolhatjuk lemezeinket, mozgathatjuk, nevezhetjük át állományainkat, könyvtárainkat. Új könyvtárakat, mappákat, hálózati kapcsolatokat (mappák megosztását, hálózati meghajtó kialakítását) is ezzel a programmal hozunk létre. Itt határozzuk meg a felhasználók mappához hozzáférési jogosultságait is.

A Windows telepítése után az Asztalon megtalálható Dokumentumok mappa kényelmesen használható hely a dokumentumok, képek vagy egyéb olyan fájlok tárolására, amelyekhez gyors hozzáférést szeretnénk. Számítógépünk (helyi) merevlemezéről törölt fájlokat vagy mappákat a Windows 8 egy speciális mappába, a Lomtárba helyezi, ahol visszakereshetők és helyreállítható a törlés előtti állapot, vagy véglegesen törölhetünk. A hajlékonylemezeiről, USB meghajtóról vagy a hálózati meghajtóról törölt fájlokat és mappákat a rendszer véglegesen törli, ezek nem kerülnek a Lomtárba.

A Fájlkészlő indítása

A Windows 8-ban a programok indítása is megváltozott, mivel megszűnt a hagyományos Start menü. Az alább bemutatott indítási módok mind rendelkeznek előnyökkel, így használatukat a gyorsaság,

könnyű elérhetőség, „kézre állás”, és hasonló szempontok alapján válasszuk, döntjük el.

A Windows kezdőképernyő alsó részén három kisméretű csempe is a Fájlkészlőt indítja el, azzal a különbséggel, hogy különböző induló mappát jelenít meg az alkalmazásban (lásd a 2. ábrát):

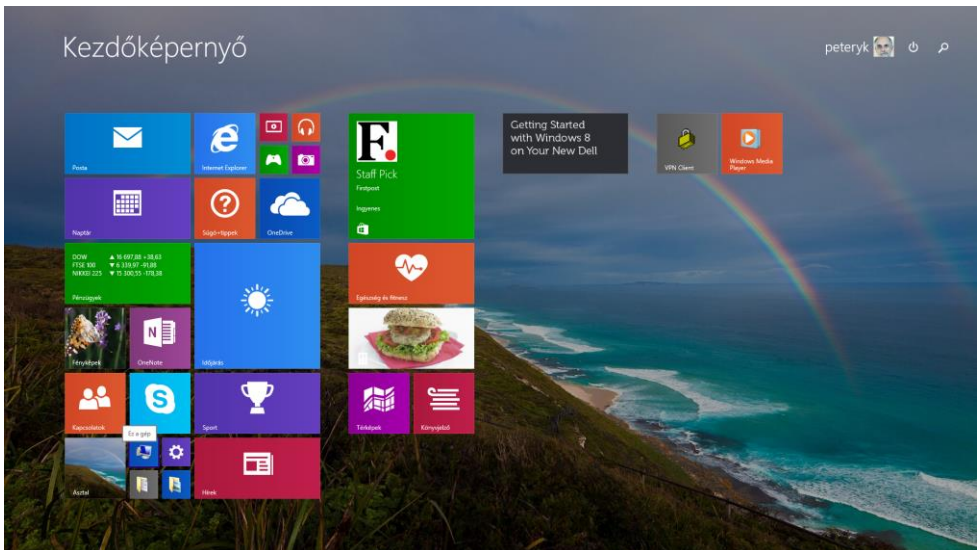
Az **Ez a gép** csempére kattintva az *Ez a gép* rendszermapát jelenítjük meg a Fájlkészlőben. E mappa gyors hozzáférést biztosít az *Asztal*, *Dokumentumok*, *Felhasználó*, *Képek*, *Letöltések*, *Videók*, *Zene* mappákhoz, a *Kedvencek* gyűjteményéhez (beleértve az eltárolt kereséseket is) és a gép meghajtóihoz, háttértáraihoz .

A **Dokumentumok** csempével ugyanezeket az erőforrásokat érhetjük el, de az előtérbe most a *Dokumentumok* rendszermappa kerül. Ez természetesen mindegyik felhasználó esetében eltérő, saját tartalmak rögzítésére, illetve elérésére szolgál.

A **Képek** csempével szintén a fenti erőforrásokat érhetjük el, de az előtérbe most a *Képek* rendszermappa kerül.

2. ábra